

THE RELATIONSHIP BETWEEN JUDICIAL INDEPENDENCE AND THE RULE OF LAW

Oydin Tangriyevna Nasiriddinova

Candidate of Legal Sciences

Associate Professor, Tashkent Institute of Chemical Technology

Tashkent, Uzbekistan

ABOUT ARTICLE

Key words: judicial power, independence, rule of law, rule-of-law state, Constitution, judicial reforms, international standards.

Received: 19.12.25

Accepted: 20.12.25

Published: 21.12.25

Abstract: This article analyzes the relationship between judicial independence and the principle of the rule of law from both theoretical and practical perspectives. It substantiates that the independence of the judiciary, as one of the fundamental pillars of a rule-of-law state, must be guaranteed at the level of constitutional and international legal norms, as this condition is essential for the effective implementation of the rule of law in practice. The study examines relevant provisions of the Constitution of the Republic of Uzbekistan, judicial and legal reforms, as well as international instruments such as the UN Basic Principles on the Independence of the Judiciary adopted by the United Nations and the Rule of Law Checklist developed by the Venice Commission.

SUD HOKIMIYATINING MUSTAQILLIGI VA QONUN USTUVORLIGI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK

Oydin Tangriyevna Nasiriddinova

Toshkent kimyo texnologiya instituti dotsenti, yu.f.n.

Toshkent, O'zbekiston

MAQOLA HAQIDA

Kalit so'zlar: sud hokimiyati, mustaqillik, qonun ustuvorligi, huquqiy davlat, Konstitutsiya, sud islohotlari, xalqaro standartlar.

Annotatsiya: Maqolada sud hokimiyatining mustaqilligi hamda qonun ustuvorligi prinsipi o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilinadi. Sudlar mustaqilligi huquqiy davlatning asosiy ustunlaridan biri sifatida

konstitutsiyaviy va xalqaro huquqiy normalar darajasida kafolatlanishi, aynan shu holat qonun ustuvorligini real hayotda ta'minlashning zarur sharti ekani asoslab beriladi. Tadqiqotda O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining tegishli moddalari, sud-huquq sohasidagi islohotlar, shuningdek BMTning Sud hokimiyati mustaqilligi to'g'risidagi Asosiy prinsiplari va Venetsiya komissiyasining "Qonun ustuvorligi bo'yicha tekshiruv ro'yxati" kabi xalqaro hujjatlar tahlil qilinadi.

ВЗАИМОСВЯЗЬ МЕЖДУ НЕЗАВИСИМОСТЬЮ СУДЕБНОЙ ВЛАСТИ И ВЕРХОВЕНСТВОМ ЗАКОНА

Ойдин Тангриевна Насириддинова

Доцент, кандидат юридических наук

Ташкентского химико-технологического института

Ташкент, Узбекистан

О СТАТЬЕ

Ключевые слова: судебная власть, независимость, верховенство закона, правовое государство, Конституция, судебные реформы, международные стандарты.

Аннотация: В статье с теоретической и практической точек зрения анализируется взаимосвязь между независимостью судебной власти и принципом верховенства закона. Обосновывается, что независимость судов, являясь одним из ключевых столпов правового государства, должна быть гарантирована на уровне конституционных и международно-правовых норм, поскольку именно это выступает необходимым условием реального обеспечения верховенства закона в обществе. В исследовании анализируются соответствующие положения Конституции Республики Узбекистан, реформы в судебно-правовой сфере, а также международные документы, такие как Основные принципы независимости судебных органов Организация Объединённых Наций и «Контрольный перечень по верховенству права» Венецианская комиссия.

Kirish. Qonun ustuvorligi bugungi kunda demokratik huquqiy davlatning asosiy belgisi sifatida e'tirof etiladi. Venetsiya komissiyasining huquq ustuvorligi bo'yicha hisobotlarida ushbu tushuncha qonuniylik, huquqiy aniqlik, hokimiyat vakolatlarining suiiste'mol qilinishi oldini

olish, tenglik va sudga murojaat qilish huquqi kabi asosiy elementlarni o'z ichiga olishi qayd etilgan. Mazkur elementlarning barchasi, ayniqsa, mustaqil va xolis sud hokimiyatisiz faqat deklarativ bayonot darajasida qolib ketishi mumkin. Shu ma'noda sudlar mustaqilligi qonun ustuvorligining "amaliy mexanizmi" sifatida namoyon bo'ladi, chunki aynan sud organlari qabul qilinayotgan qonunlar va boshqa normativ hujjatlar, davlat organlari va mansabdor shaxslar xatti-harakatlari ustidan ta'sirchan nazoratni ta'minlaydi.

O'zbekiston Respublikasida ham sud hokimiyatining mustaqilligi konstitutsiyaviy darajada mustahkamlangan. Konstitutsiyaning tegishli moddalarida sudlar boshqa hokimiyat tarmoqlaridan ajratilgan alohida bo'g'in sifatida e'tirof etilib, sudyalarning mustaqil bo'lib, faqat qonunga bo'ysunishi, ularning odil sudlovni amalga oshirish borasidagi faoliyatiga har qanday aralashish taqiqlanishi belgilangan. Yangi tahrirdagi Konstitutsiyada sud hokimiyati qonun chiqaruvchi va ijro hokimiyatlaridan to'liq mustaqil ekani alohida qayd etilgani ham sudlar maqomini yanada mustahkamladi.

So'nggi yillarda "Yangi O'zbekiston" konsepsiyasi doirasida sud-huquq tizimini isloh qilish, adolatli sudlov tamoyillarini kuchaytirish, sudlarning mustaqilligini ta'minlash bo'yicha keng ko'lamli chora-tadbirlar amalga oshirildi. Sudyalarning oliy kengashining tashkil etilishi, sudlarning moddiy-moliyaviy mustaqilligini oshirish, sudyalarning maqomi va kafolatlarini mustahkamlash, sud tizimida ochiqlik va shaffoflikni kengaytirish shular jumlasidandir. Bularning barchasi qonun ustuvorligi tamoyilini real mazmun bilan to'ldirishga xizmat qilmoqda.

Mazkur maqolaning maqsadi sud hokimiyati mustaqilligi va qonun ustuvorligi o'rtasidagi funksional bog'liqlikni nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilishdan iborat. Shuningdek, O'zbekistonda sud mustaqilligini ta'minlash borasida erishilgan natijalar va mavjud muammolarni xalqaro standartlar bilan qiyoslash, qonun ustuvorligini pishiq huquqiy institutga aylantirish yo'lida keyingi ustuvor yo'nalishlarni asoslash ham ko'zda tutiladi.

Tadqiqotning nazariy asosini, avvalo, O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining sud hokimiyatiga doir normalari, "Sudlar to'g'risida"gi qonun, sud tizimi va sudyalarning maqomiga oid boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlar tashkil etadi. Shuningdek, sud-huquq sohasidagi islohotlarga bag'ishlangan Prezident farmon va qarorlari, xususan, 2017-yil 21-fevraldagi PF-4966-son Farmon bilan tashkil etilgan Sudyalarning oliy kengashi faoliyati bo'yicha ma'lumotlar ham tahlil qilindi.

Xalqaro huquqiy manbalar sifatida Birlashgan Millatlar Tashkilotining Sud hokimiyati mustaqilligi to'g'risidagi Asosiy prinsiplari, Inson huquqlari bo'yicha xalqaro paktda aks etgan mustaqil va xolis sudlov huquqi, shuningdek Venetsiya komissiyasining Qonun ustuvorligi bo'yicha tekshiruv ro'yxati va Yevropa Kengashi hamda boshqa xalqaro tuzilmalar tomonidan ishlab chiqilgan sud mustaqilligi standartlari qo'llanildi. O'zbekiston va xorijiy mualliflarning

huquqiy maqolalari, ilmiy izlanishlari hamda ochiq manbalardagi tahliliy materiallar ham qo'shimcha manba sifatida foydalanildi.

Metodologik yondashuvlar ichida qiyosiy-huquqiy tahlil usuli alohida o'rin tutadi. Uning yordamida O'zbekistondagi sud hokimiyati mustaqilligi kafolatlari xalqaro standartar va boshqa mamlakatlar tajribasi bilan solishtirildi. Formal-huquqiy tahlil vositasida normativ-huquqiy hujjatlar matni, sudlar maqomi va vakolatlari, sud hokimiyatining boshqa hokimiyat tarmoqlari bilan o'zaro munosabatlari o'rganildi. Tizimli yondashuv asosida sud mustaqilligi, qonun ustuvorligi, inson huquqlari, hokimiyatlar bo'linishi kabi kategoriyalar bir-biriga bog'liq holda ko'rib chiqildi. Ayrim statistik va sotsiologik ma'lumotlar tahlili orqali sudga bo'lgan ishonch, da'volarning ko'payishi yoki kamayishi, sud qarorlarini ijro etish samaradorligi kabi ko'rsatkichlar ham inobatga olindi.

O'tkazilgan tahlillar sud hokimiyati mustaqilligi va qonun ustuvorligi o'rtasidagi bog'liqlikni bir necha asosiy yo'nalishda namoyon etishini ko'rsatdi. Birinchi navbatda, sudlar alohida hokimiyat bo'g'ini sifatida tashkil etilganligi, ularning mustaqilligi Konstitutsiyada qat'iy kafolatlanganligi qonun ustuvorligining institutsional poydevorini yaratadi. Konstitutsiyaning tegishli moddalarida sudya faqat qonunga bo'ysunishi, odil sudlovni amalga oshirish jarayoniga biron-bir tarzda aralashish taqiqlanishi, bunday aralashuv qonunga muvofiq javobgarlikka sabab bo'lishi aniq belgilangan. Bu normalar qonunning ustunligi sud hokimiyati mustaqilligi orqali ro'yobga chiqishini ko'rsatadi.

Ikkinchidan, sud hokimiyatining tashkiliy va moddiy-moliyaviy mustaqilligi qonun ustuvorligi uchun zarur shart bo'lib chiqmoqda. So'nggi yillarda sudlarning moliyaviy mustaqilligini kuchaytirish, sud tizimi byudjetini alohida tartibda shakllantirish, sudyalarning moddiy va ijtimoiy ta'minotini yaxshilash bo'yicha qator chora-tadbirlar ko'rildi. Buning natijasida sud qarorlarining davlat budjeti yoki ijro hokimiyati idoralari manfaatiga moslashtirilishi xavfi kamayib, sud ko'proq xolis va mustaqil organga aylanmoqda. Sudyalar oliy kengashi institutining joriy etilishi esa sud tizimida kadrlar siyosatini depolitizatsiya qilish, sudyalarni tanlash, tayinlash va intizomiy javobgarlik masalalarida professional va korporativ yondashuvni kuchaytirishga xizmat qilmoqda.

Uchinchidan, sud hokimiyatining protsessual mustaqilligi qonun ustuvorligi bilan bevosita bog'liq. Fuqarolik, jinoyat, ma'muriy va iqtisodiy ishlarni ko'rib chiqish tartibi qonunlarda batafsil belgilab qo'yiladi va sudya mazkur protsessual qoidalarga asoslanib, hech qanday tashqi ko'rsatmasiz qaror qabul qiladi. Davlat organlari va mansabdor shaxslarning harakatlari yoki qarorlari ustidan sudga shikoyat qilish mexanizmlarining kengayishi, ma'muriy sudlarning tashkil etilishi, Konstitutsiyaviy sud faoliyatini takomillashtirish fuqarolarning huquqlarini sud orqali himoya qilish imkoniyatini sezilarli darajada oshirdi.

To'rtinchidan, xalqaro standartlar bilan qiyosiy tahlil shuni ko'rsatdiki, O'zbekistonda sud hokimiyati mustaqilligiga doir asosiy prinsiplarga umumiy ma'noda rioya qilinmoqda. BMTning Sud hokimiyati mustaqilligi to'g'risidagi Asosiy prinsiplari sudlar mustaqilligi Konstitutsiya yoki qonunda mustahkamlanishi, sud hokimiyati faoliyatiga aralashishga yo'l qo'yilmasligi, sudyalarning malaka, tayinlanish va lavozimdan ozod etilish tartibi aniq qonuniy mezonlar asosida belgilanishi zarurligini ko'rsatadi. Venetsiya komissiyasi va boshqa xalqaro tuzilmalar tomonidan ishlab chiqilgan hujjatlarda ham sudlarning tashqi va ichki mustaqilligi, sudyalarning ichki ishontirishi asosida qaror qabul qilishi, ishlarni taqsimlashning shaffof tartibi va sud qarorlarini ijro etish mexanizmlarining samaradorligi qonun ustuvorligining ajralmas qismi sifatida talqin etiladi.

Beshinchidan, sud-huquq tizimidagi islohotlar natijasi sifatida odil sudlovga erishish, fuqarolar va xo'jalik yurituvchi subyektlarning sudga murojaat qilish faolligi oshgani, sud qarorlarini e'lon qilish va ularni ochiq muhokama qilish amaliyoti kengaygani qayd etilishi mumkin. Rasmiy axborotlarda sudlarning inson huquqlari va erkinliklarini ta'minlashdagi o'rni, jinoyat va ma'muriy jazolarni insonparvarlashtirish, sud-amaliyotini standartlashtirish bo'yicha qator ijobiy natijalar keltiriladi. Bular qonun ustuvorligi va sud hokimiyati mustaqilligi o'rtasidagi bog'liqlikni real misollar asosida tasdiqlaydi.

Olingan natijalar sud hokimiyati mustaqilligi va qonun ustuvorligi o'rtasida murakkab, lekin barqaror o'zaro ta'sir mavjudligini ko'rsatadi. Qonun ustuvorligi deganda nafaqat barcha davlat organlari va mansabdor shaxslarning qonunga bo'ysunishi, balki ushbu qoida buzilganda mustaqil sud organlari orqali samarali huquqiy himoya kafolatlanishi tushuniladi. Shu nuqtai nazardan qaraganda, sud hokimiyati mustaqilligi qonun ustuvorligining zarur, biroq yetarli bo'lmagan sharti hisoblanadi. Sudlar tashkiliy va protsessual jihatdan mustaqil bo'lmas ekan, hokimiyatlar bo'linishi prinsipi real ishlamaydi, fuqarolarning konstitutsiyaviy huquqlari esa faqat qog'ozda qolib ketishi mumkin.

Biroq sud mustaqilligi ham o'z-o'zidan paydo bo'ladigan hodisa emas. U konstitutsiyaviy kafolatlar, sud tizimini moliyaviy va tashkiliy jihatdan mustahkamlash, sudyalarning maqomi va kadrlar siyosatini to'g'ri yo'lga qo'yish, siyosiy tizimning umumiy madaniy darajasi hamda jamiyatning huquqiy ongi bilan chambarchas bog'liq. Masalan, sudya lavozimga tayinlanishida yuridik ma'lumot, kasbiy malaka, halollik va mustaqil fikrlash kabi mezonlar ustuvor bo'lmasa, ularning mustaqil qaror qabul qilish qobiliyati zaiflashadi va bu qonun ustuvorligining mazmuniga putur yetkazadi. Shuningdek, sudyalarning moddiy ta'minoti past bo'lsa, korrupsiya xavfi ortadi, bu esa sud tizimining nufuzini pasaytiradi.

Xalqaro standartlar sud hokimiyati mustaqilligini nafaqat ijro va qonun chiqaruvchi hokimiyatdan, balki sud tizimi ichidagi turli iyerarxik bosimlardan ham himoya qilish zarurligini

ta'kidlaydi. Venetsiya komissiyasi sudyalarning ichki mustaqilligiga, ya'ni sudya ish bo'yicha qaror qabul qilayotganda boshqa sudyalar, sud raislari yoki yuqori instansiyalar ko'rsatmalariga emas, balki faqat qonun va o'zining ichki ishonchiga tayanishi lozimligiga alohida urg'u beradi. Aks holda "ichki bosim" ham qonun ustuvorligini buzishi va sud hokimiyatini real mustaqillikdan mahrum etishi mumkin.

O'zbekistonda so'nggi yillardagi sud-huquq islohotlari aynan mana shu masalalarga yo'naltirilganini ko'rish mumkin. Sudyalar oliy kengashining tashkil etilishi, ishlarni sudyalar o'rtasida elektron axborot tizimi orqali tasodifiy taqsimlash amaliyotining joriy etilishi, sud qarorlarini ochiq e'lon qilish kabi choralar tashqi va ichki bosimlarni kamaytirishga, sud faoliyatini shaffof va prognoz qilinadigan tizimga aylantirishga qaratilgan. Shu bilan birga, sud qarorlarining ijro etilishi, sud tizimida xizmat o'sishi jarayonlarida ob'ektivlik va ochiqlikni ta'minlash bo'yicha hali qo'shimcha choralar zarurligi ham sezilmoqda.

Qonun ustuvorligi va sud mustaqilligi o'rtasidagi bog'liqlikning yana bir muhim jihati shundan iboratki, sudlar faqatgina huquqni qo'llovchi emas, balki uni talqin qiluvchi organ sifatida ham huquqiy tizimning barqarorligi va oldindan aytib bo'ladiganligini ta'minlaydi. Sudlar orqali shakllanadigan huquqiy pozitsiyalar, plenum qarorlari, yuqori instansiya sudlarining huquqni qo'llash bo'yicha tushuntirishlari qonun normalarini bir xil qo'llashni ta'minlashga, fuqarolar va tadbirkorlik subyektlarining o'z xatti-harakatlarining huquqiy oqibatlarini oldindan baholashiga yordam beradi. Agar sud hokimiyati mustaqilligi yetarli darajada ta'minlanmasa, bu talqin jarayoni siyosiy kon'yunktura yoki ma'muriy bosim ta'sirida o'zgarib turishi ehtimoli ortadi va huquqiy aniqlik, demak, qonun ustuvorligi izdan chiqadi.

Shu bilan birga, sud mustaqilligini mutlaq tushunish ham to'g'ri emas. Qonun ustuvorligi sud hokimiyatidan nafaqat mustaqillik, balki hisobdorlik va javobgarlikni ham talab etadi. Sud qarorlarining asoslanganligi, protsessual adolat talablariga rioya qilinishi, odil sudlovning ochiqligi va sudya intizomiy javobgarligi mexanizmlarining mavjudligi sud tizimining o'zi ham qonun bilan cheklanishi zarurligini ko'rsatadi. Xalqaro tajriba shuni ko'rsatadiki, sudlarning "yopiq korporatsiya"ga aylanishi, ularni jamoatchilik nazoratidan butunlay chiqib ketishi ham huquqiy davlat tamoyillariga ziddir. Shuning uchun O'zbekistonda sud majlislarining ochiqligi, sud qarorlarining internetda e'lon qilinishi, ommaviy axborot vositalari va fuqarolik jamiyati institutlari ishtirokida sud-huquq tizimining tahlil qilinishi kabi amaliyotlarni yanada rivojlantirish zarur.

Yana bir dolzarb masala – sud hokimiyatining siyosiy jarayonlardan mustaqilligini kafolatlashdir. Qonun ustuvorligi siyosiy hokimiyatni ham huquq bilan bog'lab qo'yadi, sudlar esa ushbu bog'liqlikni amalda ta'minlovchi asosiy mexanizmdir. Agar sudlar saylov jarayonlari, siyosiy partiyalar o'rtasidagi nizolar, ommaviy namoyishlar, axborot erkinligi bilan bog'liq

ishlarda xolis pozitsiyani egallay olmasa, jamiyatda sudga nisbatan ishonch susayadi va qonun ustuvorligi tamoyili jamiyat ongida shubha ostida qoladi. Shu bois sudyalarni siyosiy bosimdan himoya qilish, ularning tayinlanishi va lavozimga ko'tarilishida partiyaviylik yoki fraksion manfaatlarga emas, balki kasbiylik va halollik mezonlariga suyanish muhim ahamiyat kasb etadi.

Yuqoridagi tahlillar sud hokimiyati mustaqilligi va qonun ustuvorligi o'rtasida uzviy, ko'p qirrali bog'liqlik mavjudligini ko'rsatdi. Qonun ustuvorligi tamoyili deklarativ shior bo'lib qolmasligi uchun, eng avvalo, sudlar alohida hokimiyat bo'g'ini sifatida tashkiliy, moddiy va protsessual jihatdan mustaqil bo'lishi, sudyalar faqat qonun va o'zlarining ichki ishonchiga tayangan holda qaror qabul qilishi, sud hokimiyati faoliyatiga har qanday aralashish qat'iy cheklanishi kerak. O'zbekiston Respublikasining yangilangan Konstitutsiyasi va qabul qilingan qator qonunlarda ushbu talablarga javob beradigan normalar mustahkamlanayotgani, sud-huquq sohasidagi keng ko'lamli islohotlar aynan "inson qadrini ulug'lash va qonun ustuvorligi" g'oyalariga xizmat qilayotgani ushbu bog'liqlikning huquqiy asoslarini yanada mustahkamlamoqda.

Biroq mavjud yutuqlar bilan cheklanib qolmasdan, sud hokimiyati mustaqilligi va qonun ustuvorligini yanada chuqurroq singdirish uchun qo'shimcha choralar ko'rish zarur. Sud tizimining moliyaviy mustaqilligini oshirish, sudyalar tanlovi va tayinlanishi jarayonida oshkoralik va raqobatni kuchaytirish, sudlarning ichki boshqaruvida ham sudyalarning individual mustaqilligini ta'minlaydigan mexanizmlarni rivojlantirish shular jumlasidandir. Shu bilan birga, sudya javobgarligi va sud faoliyati ustidan jamoatchilik nazoratini kuchaytirish, sud etikasi standartlarini amalda qo'llash sud hokimiyatiga bo'lgan ishonchni oshirishga, demak, qonun ustuvorligini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Xalqaro tajriba va standartlar shuni ko'rsatadiki, sud mustaqilligi bir kun yoki bir qaror bilan erishiladigan natija emas. Bu uzluksiz jarayon bo'lib, u siyosiy irodani, huquqiy bazani, institutsional mexanizmlarni, sudyalarning kasbiy va axloqiy madaniyatini, fuqarolik jamiyati va ommaviy axborot vositalarining faolligini talab etadi. O'zbekistonda olib borilayotgan sud-huquq islohotlarini aynan shu nuqtai nazardan baholagan holda, sud hokimiyatining mustaqilligi va qonun ustuvorligi o'rtasidagi bog'liqlikni chuqur anglash, mazkur sohadagi har bir yangi qadamni xalqaro standartlar va milliy manfaatlar uyg'unligida qo'yish dolzarb vazifa bo'lib qolmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent: "O'zbekiston", 2023. – 80 b.
2. Sud hokimiyati mustaqilligining konstitutsiyaviy asoslari [Elektron resurs] // O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi rasmiy veb-sayti. URL: https://constitution.uz/oz/pages/Sud_hokimiyati_mustaqilligi (murojaat sanasi: 10.12.2025).

3. Yangi tahrirdagi Konstitutsiyada sud hokimiyati [Elektron resurs] / Xujamatova X.M. // Cyberleninka. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/yangilangan-konstitutsiyada-sud-hokimiyati> (murojaat sanasi: 10.12.2025).
4. O‘zbekiston Respublikasining “Sudlar to‘g‘risida”gi Qonuni. – Toshkent: “Adolat”, 2019.
5. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 21-fevraldagi PF–4966-son Farmoni “O‘zbekiston Respublikasi sud tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” // Lex.uz normativ-huquqiy hujjatlar ma’lumotlar bazasi. URL: <https://lex.uz/docs/-3121087> (murojaat sanasi: 10.12.2025).
6. O‘zbekiston Respublikasining “O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyaviy sudi to‘g‘risida”gi O‘RQ–687-son Qonuni, 27.04.2021 // Lex.uz. URL: <https://lex.uz/uz/docs/-5391934> (murojaat sanasi: 10.12.2025).
7. O‘zbekistonda sud hokimiyati mustaqilligining konstitutsiyaviy-huquqiy kafolatlari [Elektron resurs] // O‘zbekiston Respublikasining Malayziyadagi elchixonasi sayti. URL: https://uzbekembassy.com.my/uzb/news_press/ozbekistonda_sud_hokimiyati_mustaqilligining_konstitutsiyaviy_huquqiy_kafolatlari.html (murojaat sanasi: 10.12.2025).
8. Sud mustaqilligi – huquqiy davlatning tayanchi [Elektron resurs] // Xabar.uz. 14.05.2025. URL: <https://www.xabar.uz/uz/huquq/sud-mustaqilligi-huquqiy-davlatning-tayanchi> (murojaat sanasi: 10.12.2025).(Xabar)
9. ODIL VA MUSTAQIL SUD – YANGI O‘ZBEKISTON ISLOHOTLARINING ASOSI [Elektron resurs] // Inson huquqlari bo‘yicha O‘zbekiston Respublikasi Milliy markazi sayti. URL: <https://insonhuquqlari.uz/oz/news/m7181> (murojaat sanasi: 10.12.2025).
10. Sud-huquq sohasidagi islohotlar inson qadriga qaratilgan [Elektron resurs] // O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Qonunchilik palatasi rasmiy veb-sayti. URL: <https://parliament.gov.uz/articles/1679> (murojaat sanasi: 10.12.2025).
11. Sud-huquq tizimidagi strategik islohotlar inson manfaatlariga xizmat qilmoqda [Elektron resurs] // Strategy.uz. URL: <https://strategy.uz/index.php?lang=uz&news=1442> (murojaat sanasi: 10.12.2025).
12. Sud hokimiyati – sud tomonidan fuqarolik, iqtisodiy, ma’muriy va jinoyat ishlarini ko‘rib chiqish... [Elektron resurs] // Uzbekistan.org.ua. 04.11.2024. URL: <https://uzbekistan.org.ua/uz/yangiliklar/7317-yangi-o%E2%80%98zbekistonda-konstitutsiya-va-odil-sudlov-tamoyillari.html> (murojaat sanasi: 10.12.2025).
13. SUD HOKIMIYATI MUSTAQILLIGINING KONSTITUTSION KAFOLATLARI [Elektron resurs] // Inlibrary.uz. 27.10.2025. URL: <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/138512> (murojaat sanasi: 10.12.2025).

14. Basic Principles on the Independence of the Judiciary // United Nations. 1985. – 13 p.
15. Basic Principles on the Independence of the Judiciary [Elektron resurs] // OHCHR. URL: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/basic-principles-independence-judiciary> (murojaat sanasi: 10.12.2025).
16. European Commission for Democracy through Law (Venice Commission). Rule of Law Checklist. CDL-AD(2016)007. – Strasbourg, 2016. – 34 p.
17. Council of Europe. Standards on Judicial Independence and the Rule of Law [Elektron resurs]. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/690623/EPRS_BRI\(021\)690623_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/690623/EPRS_BRI(021)690623_EN.pdf) (murojaat sanasi: 10.12.2025).